

Inhoudsopgave

Voorwoord
Inleiding
Psalm 21 De koning leunt op God
Psalm 22 Alleen gelaten en verlaten
Psalm 23 Een herder volgt een Herder
Psalm 24 Maak ruim baan voor de Koning der glorie
Psalm 25 Verlangen naar Gods vergeving en bescherming
Psalm 26 Ik dwaal niet, als ik aan uw tafel zit
Psalm 27 Grote begeerte om bij God te wonen
Psalm 28 De Heer als Kracht en Schild
Psalm 29 God van de donder
Psalm 30 Gods huis wordt ingewijd
Psalm 31 Nood leert bidden
Psalm 32 Een kunstig lied
Psalm 33 Stilte is ongepast. Spreken is zilver, God loven is goud.
Psalm 34 Als een idioot te keer gaan
Psalm 35: 1-16 Geef ze er van langs, God - 1
Psalm 35: 17-28 Geef ze er van langs, God - 2
Psalm 36 Goddeloosheid versus Gods onmetelijke liefde
Psalm 37 : 1-13 Mens, erger je niet
Psalm 37: 14-26 Goddelozen storten in
Psalm 37: 27-40 De toekomst behoort aan de gelovigen
Psalm 38 David doet weer een keer boete
Psalm 39 Kort van stof zijn
Psalm 40 De herrijzenis van David
Psalm 41 De verzorger wordt verzorgd

Voorwoord

Al lange tijd ben ik geboeid door de Psalmen. In de Psalmen kom ik namelijk in aanraking met het kloppend hart van het geloof. Menigmaal raakt de hemel de aarde. Maar ook andersom. De hemel wordt soms bestormd door mensen die helemaal aan de grond zitten. Het leven van een mens voor het aangezicht van God wordt er in alle grandeur en misère openbaar.

De Psalmidichter verbloemt niets. Hij maakt niets mooier dan het is, maar verwoordt de dingen zoals ze zijn. De Psalmen openbaren het menselijk hart dat strijd voert te midden van een vaak Godvijandige wereld. Soms gaat het hart tegen hart. Dat wil zeggen: de mens zonder God strijdt tegen de mens die God dient.

De Psalmidichter is een Godzoeker die zich niet neerlegt bij het onrecht en de leugen in de wereld. Hij kan ook niet verdragen dat God zich verbergt. Hij gaat de strijd aan met Gods vijanden, omdat het zijn vijanden zijn. Maar de Psalmidichter durft ook de worsteling met God aan. De vragen die in zijn hart rijzen, stelt hij zonder veel omhaal van woorden aan God. In de Psalmen komen we regelmatig een lach en een traan tegen. Daarom zijn ze zo menselijk en spreken ze mij aan.

Ik ben dankbaar dat ik deze Bijbelstudies bij de Psalmen mag uitgeven. Ze zijn geschreven als 'vers-voor-vers-verklaring', speciaal voor huiskringen en Bijbelstudiegroepen. Deze studies willen niet voorschrijven, maar te denken geven. Daarom zijn onderaan ieder hoofdstuk vragen ter overdenking en bespreking toegevoegd. Deze zijn vooral praktisch van aard. Het geloofsgesprek zal ertoe kunnen bijdragen dat mensen tot groei in het geloof komen.

Want we mogen samen met David stap voor stap op weg gaan. Zo leren we ons geloof praktisch gestalte geven. David leerde door vallen en opstaan. Zo mogen wij van hem leren.

Als laatste wil ik mijn vrouw Marleen hartelijk bedanken voor al het werk dat zij heeft verzet om tot publicatie te kunnen overgaan. Zij heeft mij de morele steun gegeven die ik nodig had. Soms heel praktisch door mij te bemoedigen en te bevestigen in mijn werk. Soms juist door mij de gelegenheid te geven om langer in stilte door te kunnen werken. Heel specifiek heeft ze mij geassisteerd door het hele manuscript door te nemen en van correcties te voorzien. Vanzelfsprekend ben ik als auteur verantwoordelijk voor de publicatie van dit boek.

Koert Koster

Psalm 21 De koning leunt op God

De koning is toch de sterkste van allen? Dat geldt zeker voor de koning van Israël. Welnee. Want juist hij zet al zijn kaarten op zijn God. Hij leunt en steunt op die God. En regelmatig kreunt hij het uit bij God.

(1) We beginnen deze tweede reeks psalmen opnieuw bij David. Hij mag de dirigent zijn die ons nieuwe liederen aanleert. Hij speelt op de harp, hij zingt en hij schrijft. Daarom opent Psalm 21 met de woorden: 'Een psalm van David'. Laten we opnieuw luisteren wat hij in het vervolg tegen ons te zeggen heeft.

Een dolblij koning

(2) De koning kan enorm blij zijn met alles wat hij heeft ontvangen. Met zijn koninkrijk, met zijn paleis, met zijn hofhouding, met zijn leger, met zijn paarden, met zijn wapenrusting, met zijn onderdanen en met zijn macht. Maar als de koning van Israël zich verheugt, moet hij zich vooral verblijden in de macht van God. Want het is deze macht die al het andere dat hij bezit, verzorgt. Zonder de kracht van God zou zijn koninkrijk al snel in stukken uiteen spatten. De ondersteunende kracht van God houdt de boel bij elkaar. Deze kracht rust ook toe voor de strijd. Want het kan niet zo zijn dat vijanden vanaf de landsgrenzen oprukken om ten strijde te trekken tegen het volk van God. De kracht die God geeft, houdt de koning op de been. Maar zij is ook bederfwerend. Zij houdt het kwaad op afstand. Daarom mag de koning roemen in de Heer. Dit is wat we elders in de bijbel ook tegenkomen. Eigenroem is in die zin uitgesloten, omdat alle eer van mensen valt binnen de kaders die God in zijn liefde en wijsheid scheidt. Daarom zeggen we vandaag tegen iedereen die in dienst van God staat: 'Jij bent in staat om alle dingen te doen, door Jezus die jou kracht geeft' (vgl. Fil.4:13)

Gods overwinning

Ook juicht de koning over de overwinning van God. Want zoals God koningen aanstelt en doet aftreden, zo is de overwinning die de koning boekt, een overwinning van God Zelf. Daarom wuift de koning alle eer direct door naar de troon van God. Want de overwinning die werkelijk de overwinning van de koning is, is ten diepste de overwinning die God geeft. Omdat God de grote Dirigent is van het wereldgebeuren. Zonder inzet van de koning geen overwinning, maar zonder Gods plan achter de strijd zou de strijd verloren zijn. Daarom komt alle eer aan God toe en wijst de koning van Israël graag van zichzelf af.

Dit alles in tegenstelling tot aardse koningen die vertrouwen op paarden en strijdswagens (vgl. Ps.20:8). Hun rijk is gebaseerd op eigen macht en kracht. Terwijl David erop aanstuurt om de Naam van de Heer temidden van alle tumult niet te vergeten. Sterker: om die Naam steeds weer in herinnering te roepen.

God als Vervuller van hartenwensen

(3) God heeft naast de zichtbare overwinning, ook de wens van zijn hart vervuld. Als het God is die de harten van mensen doorzoekt, dan ook zeker het hart van Zijn koning. Elders lezen we dat God de wensen van het hart zal vervullen. God geeft de koning de overwinning door Zelf de strijd te voeren. Het zal weliswaar niet zichtbaar zijn voor het menselijk oog, toch is God voortdurend op het strijdtoneel aanwezig. We lezen daarover, wanneer gezegd wordt dat God weerbaar is met pijlen die scherp zijn. Zij treffen het hart van de vijanden van de Koning (vgl. Ps.45:6).

Blijkbaar is het verlangen van de koning in dit vers, een goed verlangen. Het lijkt in overeenstemming te zijn met de wil van God. De koning van Israël is dan ook de persoon die Gods plan op aarde mag

volvoeren. Daarom heeft hij het mandaat gekregen om te regeren. Toch zien we dat God het hart van alle koningen neigt, zoals het God behaagt (vgl. Spr.21:1). Dit suggereert niet dat alles wat koningen doen, goed is. Alsof God het fijn vindt wat ze allemaal uitvreten. Wel zegt dit vers dat alles wat ze doen, nooit buiten Gods plan om gebeurt. God stuurt indirect ook koningen die niet te goeder trouw zijn een richting op. Zelfs al willen ze daar niet van weten en merken ze daar wellicht helemaal niets van (vgl. Spr.8:15). Wel is het zo dat God mensen vaak hun eigen wegen laat gaan. God kan via meerdere wegen, ook wegen die niet direct in Zijn plan liggen, toch zijn wil ten uitvoer brengen.

God kent de harten van koningen

Elders lezen we dat het hart van koningen niet te doorgronden is (vgl. Spr.25:3). Wat voor een mens echter niet te doorgronden is, is voor God wel te peilen. Ook lezen we dat koning Salomo, de zoon van David, wijsheid in het hart gelegd krijgt door God zelf (vgl. 2Kron.9:23). God geeft koningen wijsheid om Zijn praktisch beleid uit te voeren. Deze wijsheid is een functioneel strijdplan te kunnen maken, om de overwinning mee te behalen. Later zullen we expliciet zien dat de koning zelfs niet kan bouwen op een machtig leger met paarden en strijdwagens. De kracht van het paard geeft zelfs valse hoop (vgl. Ps.33:17). Van pk's moet een koning het niet verwachten, maar alleen van de grote kracht van de Here God. God vindt zelfs geen vreugde in de kracht van een paard of in de spiermassa van een man (vgl. Ps.147:10).

In het verlengde hiervan kunnen we zeggen dat de onderdanen in het rijk, op hun beurt niet al hun vertrouwen moeten zetten op koningen en prinsen (vgl. 146:3). Ten diepste kan een mens daar het heil niet vinden. Want koningen en dynastieën gaan vroeg of laat ook ten onder, net als paard en wagen.. En als een mens toch moet kiezen, kan men maar beter op 'safe' spelen. Daarom zegt de Psalmist elders dat het beter is om zijn toevlucht tot de Heer te nemen, dan op prinsen te vertrouwen (vgl. Ps.118:9).

Gods én eigen verantwoordelijkheid

Een koning die het van God verwacht, neemt wel zijn verantwoordelijkheid. Hij zadelt zijn paarden voor de strijd en zorgt ervoor dat zij in topconditie zijn. Ook zorgt hij voor een eerlijk en rechtvaardig beleid, want daardoor wordt zijn troon bevestigd (vgl. Spr.16:12). Maar tegelijkertijd weet deze Godvrezende koning dat de overwinning van de Heer moet komen. Zo gaan menselijke verantwoordelijkheid in het nemen van stappen, hand in hand met de uitvoering van Gods eigen plan (vgl. Spr.21:31).

Ook gelovigen vandaag kunnen niet op hun lauweren rusten, wanneer zij in Gods koninkrijk strijden. Hoewel God overwinningen wil geven, wil Hij deze niet geven buiten hen om. Dat wil zeggen: geestelijke voorbereiding is essentieel, wil God überhaupt door hen heen kunnen werken. Alleen zo zullen God en gelovigen samen, als geestelijke partners binnen Gods verbond, overwinningen op aarde behalen. Twee 'schakels' zijn onontbeerlijk.

Wat leeft, mag uitgesproken worden

De koning heeft blijkbaar ook hardop uitgesproken wat zijn hart verlangt. De wens die diep van binnen leeft, mag buiten gehoord worden. De koning dient een verzoek in bij de Here God, oftewel: hij bidt. Deze uitgesproken verwachting wordt niet alleen door God gehoord, maar ook verhoord. Het verzoek wordt niet afgewezen. Zo blijkt God niet de onthouder, maar juist 'onderhouder' te zijn. Er is communicatie. De één spreekt, de Ander luistert. De één verzoekt, de Ander willigt verzoeken in. Dit is onderhoud op topniveau. God wil zelfs gebeden zijn door de koning. En er is een God in de hemel die gebeden verhoort en overwinningen geeft (vgl. Ps.144:10).

God maakt de koning rijk én stelt hem aan

(4) God heeft de koning de meest basale dingen gegeven die een koning nodig heeft. Niet alleen primaire levensbehoeften zijn noodzakelijk, maar een grote basis aan rijkdom. Het gaat hier om rijke

zegeningen. Het is overvloed die een koning nodig heeft, om op zijn beurt vrijgevig een mededeelzaam te zijn ten opzichte van zijn onderdanen. God heeft hem als eerste man van het rijk overvloedig gezegend, opdat het volk dat Gods volk is, het op zijn beurt goed heeft en geen gebrek lijdt. Want Gods voorkeur gaat uit naar de armen. Die mogen niet in Gods wereld aanwezig zijn.

Het symbool van deze aardse rijkdom is de kroon. Ook hier heeft God de hand in gehad. Hij heeft Zijn dienaar en vertegenwoordiger een gouden kroon op het hoofd gezet. Deze kroon is een zichtbaar teken van eer. Door Gods kroning van deze koning eert Hij in het openbaar het hoofd. Hoewel de koning als schepsel reeds geëerd wordt met eer en heerlijkheid, wordt hij nu 'bekleed' en gezegend met eremetaal (vgl. Ps.8:6). Deze zegen legt God dus op zijn hoofd. Hieruit blijkt dat God het goede met deze koning voorheeft én dat God achter de heerschappij van deze koning staat. Het gaat hier om een inauguratie van God uit.

In ons vers klinkt ook iets mee van het feit dat God hem reeds rijk gezegend heeft met allerlei aardse zegeningen. Namelijk nog vóórdát hij expliciet om zegen en overwinning vraagt. God is in zijn leven al zegenend aanwezig. Hij is al lang onderweg, nog voor Hem de vraag bereikt heeft.

Kwalitatief en kwantitatief goed leven

(5) De koning heeft leven aan God gevraagd. God heeft hem dat overvloedig gegeven. Dat is voor de Psalmist evident. Het gaat om kwalitatief goed leven, want het is leven in overvloed in het hier en nu. Maar het gaat ook om kwantitatief leven, want het is leven tot in eeuwigheid. Het is lang leven voor de koning. Hij 'leve hoog' en hij 'leve lang'.

We zijn begonnen bij de overwinning (vgl. vers 2), daarna zijn we teruggegaan naar de kroning (vgl. vers 4), om vervolgens nog een stapje terug te gaan naar het meest basale, namelijk het aardse leven van de koning (vgl. vers 5). God geeft hem: overwinning, koningschap en leven.

Nog een keer: het is Góds overwinning

(6) Opnieuw zoomt David in op Gods overwinning (vgl. vers 2). Nu spreekt David over de grootheid van de roem van de koning. Het is Gods extraatje bovenop de kroon. Want een koning kan wel gekroond zijn, hij moet ook overwinningen kunnen halen. Zeker als het gaat om vijandelijke legers. En naarmate een koning meerdere overwinningen behaalt en triomftochten voert, groeit zijn roem en eer. Het gaat ook nu weer om de eer die God geeft door Zijn overwinning. Deze overwinning van God op vijandelijke machten, wordt hier gezien als heil. De overwinning van God betekent heil en verlossing voor de koning. Hij wordt hier als het ware mee gekleed en getooid. Elders lezen we dat God Degene is die het hoofd opheft, ja dat God Davids Eer is (vgl. Ps.3:4).

Het is een kroon bovenop een kroon, ja een lauwerkrans. Zoals praalwagens het hele leger op positieve wijze 'te kijk' zetten, zo omgeeft God hem met pracht en praal. Want ten diepste is God zijn eer en kroon. Dit in tegenstelling tot zijn vijanden. God bekleedt hen juist met schande (vgl. Ps. 132:18).

Gods toekomstige zegen verblijdt

(7) David noemt opnieuw de zegen die God geeft (vgl. vers 4). God heeft de koning reeds een voorschot gegeven door hem in het verleden te zegenen. Hier blijkt dat de koning ook nu en later zegen mag verwachten. Het is toekomstige zegen. Het is een belofte die David uitspreekt ten gunste van de koning. Het is een zegen die voortduurt tot in lengte van dagen. En met deze toekomstmuziek mag de koning tegelijkertijd altijd tot zegen zijn van het volk. Maar meer nog dan met zegen, kan de koning verblijdt zijn vanwege Gods voortdurende tegenwoordigheid in zijn leven. Het gelaat van God zal oplichten in zijn leven. En wanneer dat lief'lijk Aangezicht altijd voor hem verschijnt, kan hij de hele wereld aan. In Gods aanwezigheid is hij zielsgelukkig.

Deze blijdschap vanwege Gods tegenwoordigheid komen we ook tegen bij de priesterlijke zegen. De Heer zegt daar tegen Mozes die tegen Aäron zegt: ‘...moge de Heer het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en u genadig zijn, moge de Heer u zijn gelaat toewenden en u vrede geven’ (vgl. Num.6:25,26). David wenst de koning van Israël deze priesterlijke zegen in ons gedeelte blijkbaar ook toe.

Ook nu blijkt weer dat de zegen die God geeft enorm belangrijk is. Maar dat het nog essentiëler is wanneer God Zélf als grootste Zegen tegenwoordig, én als Schild en Eer direct betrokken, is (vgl. Ps.3:4).

De koning valt terug op God

(8) Dan lezen we dat de koning op de Heer vertrouwt. Als er nog een laatste persoon is op wie de hoogste van het land kan terugvallen, dan wel de Here God. Zoals het volk de koning als laatste man in het veld heeft staan, zo is de Heer de rugdekking van de koning. Daarmee is gezegd dat de koning van Israël altijd onderkoning is. De hoogste macht is weggelegd voor de Heer en het Godsbestuur. Als God de Dirigent is die aanstuurt, is de koning de veldmaarschalk die zijn pionnen uitzet. Deze moeten op het beleid van de koning aankunnen.

De koning daarentegen kan onvoorwaardelijk terugvallen op degene die de wereld in Zijn hand heeft. De koning kan bij wijze van spreken blind varen op God die het strijdtoneel overziet. Zijn vertrouwen wordt niet beschaamd, want God is te vertrouwen. Hij heeft te doen met Degene die trouw houdt tot in eeuwigheid. Deze zal het werk van Zijn handen niet laten varen. Deze trouw van God impliceert ook goedheid. Door die goedheid blijft de wereld in stand, maar wordt de macht van de koning ook bevestigd. God zal het niet laten gebeuren dat dit fundament van het volk Israël en de joodse samenleving gaat wankelen en afgebroken wordt. Daarvoor houdt Hij teveel van zijn volk.

Gods hand verlost en overwint

(9) Ten diepste is het niet de hand van de koning van Israël, maar de hand van God die verlost. Aan Hem is daarom ook de overwinning, zoals we hierboven reeds zagen. Het is Gods hand en het zijn Gods vijanden. Hier zien we de diepere onzichtbare laag in de wereldgeschiedenis. Het is Gods plan. We zouden het plan B kunnen noemen, namelijk het plan mét de hand van God die wij niet zien. Wij zien slechts de zichtbare werkelijkheid zoals die voorgeschoteld wordt op televisie en internet. Daarom hebben wij een zeer beperkte en soms bijzonder onjuiste kijk op de werkelijkheid.

David wil in deze psalm laten zien dat de wereld Gods wereld is én dat Hij de controle heeft. Er is meer dan we kunnen zien. Achter de wereld van aardse koningen gaan machten schuil. Deze machten zijn rechtstreeks ingezet als tegenstanders van God. Indirect zijn deze aardse koningen eveneens vijanden van God. Indirect voert God strijd tegen deze aardse koningen. De koning van Israël is verwickeld in een strijd waarvan hij de touwtjes los moet laten en over mag geven aan God. Deze houding maakt mensen die staan te trappelen om actief te zijn in Gods koninkrijk misschien wat onzeker. Het is een loslaten van dat wat menselijkerwijs zo graag vastgehouden wordt, namelijk: controle, grip, overzicht.

Het is een vorm van berusten. Omdat God zijn vijanden, die natuurlijk vijanden van de koning van Israël zijn, wel zal vinden. Zijn ogen doorlopen de gehele aarde, lezen we (zie: 2Kron.16:9). Hij zal zijn vijanden verslaan, al moet Hij daarvoor naar de uiteinden van de wereld trekken. Deze reikwijdte van God mag de koning gerust stellen. Waar hij geen bereik meer heeft, reikt Gods hand verder. De haat die aardse machthebbers manifesteren tegenover het volk Israël, is een diepe haat tegen God. God zal al zijn macht gebruiken om hen te verslaan.

God woedt als een verterend vuur

(10) Het oordeel dat de Godvijandige naties treft, moet verschrikkelijk zijn. God zal zijn tegenstrevers pijnlijk treffen. Dat zal met woede gebeuren, wanneer Hij hen verteert als een brandend vuur in de oven (vgl. ook: Ps.18:9, 97:3). Gods verschijning in macht en majesteit zal heel anders werken dan de tegenwoordigheid van God bij de koning van Israël. Voor deze verschijning in heerlijkheid zullen Gods vijanden vrezen. In dit vers komt iets naar voren van de God die een verterend vuur is (vgl. Deut.4:24) In Gods aanwezigheid zullen ze moeten verdwijnen. Er blijft niets van hen over.

Deze God is een verterend vuur. Hij duldt geen andere goden naast zich. Feitelijk zijn dat geen goden, omdat zij beperkte macht hebben. Het zijn afgoden. Deze afgoden hebben geen bestaansrecht. Ze stellen zich op in de plaats van de ware god. Ze zijn, ook al zien we dat op het eerste gezicht niet, strijdend en vernietigend aanwezig.

Uit deze verzen in Deuteronomium blijkt dat God een oordelend God is, juist waar het Zijn strijd tegenover de pseudogoden betreft (vgl. Deut.4:24, 9:3). In ons gedeelte worden de directe vijanden van de koning van Israël getroffen door dit oordeel. Zo lijken de Godvijandige geestelijke machten direct in verband te staan met aardse vijanden van de koning van Israël en zijn volk. God als goede Macht gaat het volk Israël voor en bewerkt de totale vernietiging van zijn vijanden. Hij dwingt hen op de knieën en roeit hen in korte tijd uit. En wel in samenwerking met het volk dat zijn vertrouwen in deze triomferende God heeft gesteld.

Kinderen dragen de gevolgen

(11) Opmerkelijk is dat ook de kinderen de gevolgen zullen dragen van het wangedrag van hun ouders. De vijanden en haters van de Heer geven hun 'gevaarlijke genen' door aan hun kinderen. Godvijandige naties 'produceren' mensen die God evenmin liefhebben. Deze volkswoede, namelijk de woede tegen Gods volk, springt als een vonk over op generaties die later opstaan. De opvoeding die deze vijanden van God doorgeven, zal niet anders zijn dan altijd is geweest. Met de ouders pakt de Heer eveneens de kinderen aan. We hoeven er niet per se vanuit te gaan dat dit jonge kinderen en opvolgers van de ouders zijn. Kinderen die volwassen worden, zijn immers ook kinderen van hun ouders.

Dat God hen zal wegvagen en niet meer zal gedenken, is één. Dat de mensen het Godvijandige nageslacht niet meer zullen herinneren, is twee. Nageslacht, bloedverwantschap, familielijnen, stambomen, alles zal weggewist worden en niet meer bestaan in het geheugen der mensheid. Zo rigoureuus zal God Zijn werk doen. Zonder een spoortje achter te laten.

Monsterverbonden en listen van volken

(12) Samenzweringen en monsterverbonden tussen vijandige koningen en volken, zullen niets opleveren. Alle koningen en legers van de aarde mogen listen bedenken. De boze plannen die zij beramen, ze stellen allemaal niets voor. Ze zijn gedoemd te mislukken. Ze leiden tot niets (vgl. Ps.2:1). Juist omdat de zwarte machthebber achter al deze plannen, moet capituleren voor de Here God. Want altijd is en blijft God groter. De 'vader' van list en bedrog is altijd al de grote verliezer. Daarom zijn de aardse machthebbers niet in staat iets uit te voeren tegen Gods gezalfde. Of we daarbij nu denken aan de koning of dat we denken aan het volk Israël.

Ook hier moet opnieuw opgemerkt worden dat de aardse strijd van Gods koning in het teken staat van de geestelijke oorlog in de hemelse gewesten. Het lijkt erop dat de vijanden samenspannen tegen de aardse koning, maar dat is slechts de oppervlakte. Ten diepste spannen ze samen tegen God en Zijn hemelse Gezalfde. In breder verband moeten we daarbij denken aan Christus Zélf die de Gezalfde van God bij uitstek is (vgl. Ps.2:2).

Opgejaagd en berecht voor Gods oorlogstribunaal

(13) In tijdsvolgorde zouden we vers 11 voor vers 13 verwachten. Want volken die uitgeroeid worden, kunnen niet meer vluchten. In ons huidige vers blijkt dat de vijandige koningen en volken zich niet zomaar overgeven. Ze zullen proberen te vluchten. Zo worden ze opgejaagd als boosaardig wildtijdens een klopjacht. We zien elders dat de Heer vanaf de hemel ingrijpt en het vuur laat regenen op aarde. Daarbij schiet Hij Zijn pijlen om de vijanden uiteen te drijven. Het lijkt erop dat God de bliksemschichten als natuurlijke pijlen gebruikt (vgl. Ps.18:14,15). De elementen staan Hem zo ter beschikking.

God zal Zijn pijlen recht op hen afschieten. Deze vurige pijlen zullen Zijn vijanden in het hart van hun bestaan raken. Anders gezegd: God zal als een Boogschutter 'face to face' tegenover hen staan en vol in het gezicht raken. Zo komen ze, ondanks hun vluchtpogingen, oog in oog te staan met Hem die ze verworpen hebben.

Israël kent Gods dreigementen ook

Ook het volk Israël kent het dodelijke gevaar van Gods pijlen. Toen het God tergde met afgodendienst, klonken verschillende dreigementen. Ramp na ramp wil Hij over hen brengen en al Zijn pijlen op hen afschieten (vgl. Deut. 32: 23). Toch blijkt dat Zijn pijlen bedoeld zijn voor de vijanden van het volk Israël. Want Hij neemt wraak op Zijn vijanden en wist de schuld van Zijn land en volk uit (vgl. Deut.32:42,43).

Elders wordt God voorgesteld als een machtig Krijgsheer die Zijn zwaard scherpt en Zijn (kruis)boog spant en aanlegt om te schieten, zodat de dood van de vijand volgt (vgl. Ps.7:13,14). Zo beschermt Hij de schepping tegen de verloedering door het kwaad.

Besluit: 'Wees verheven, o God'

(14) Als laatste wil David dat de Heer zich verheft boven de werkelijkheid. Daarom vraagt hij de Heer om Zijn macht te openbaren. Want het doel van de psalmist als dichter is, hoe kan het ook anders, dat de koning met het volk liederen zingt. Want als God Zijn kracht en heerlijkheid toont aan de volken, heeft Gods volk alle reden om te musiceren. Als God ingrijpt in het bestaan, zeker als het om het kwaad gaat, zullen de rechtvaardigen zingen. Dan zijn het liederen met inhoud, namelijk over de grote daden van God. De God die Zich grootmaakt om Davids wil, zal vervolgens grootgemaakt worden door Zijn volk.

~ **Gespreksvraag 1:** De koning van Israël is verblijd over de kracht en de overwinning van God. Waarom zullen niet alle koningen blij zijn met Gods kracht en overwinning? (vgl. vers 2, 6).

~ **Gespreksvraag 2:** Het is eigenlijk vanzelfsprekend dat de koning blij is met God. Waarom? (vgl. vers 3-8) Kun je alle zegeningen die de koning van God ontvangt eens optellen en noemen?

~ **Gespreksvraag 3:** Wij zijn als gelovigen ook enorm gezegend (vgl. Ef.1:3, 2:6). Kun jij jouw aardse zegeningen tellen en noemen? Zou je daarnaast ook eens jouw geestelijke zegeningen willen opnoemen? Misschien kun jij God daar nu alleen of met anderen voor danken.

~ **Gespreksvraag 4:** Is het verstandig om op anderen te leunen en hen blind te vertrouwen? Wat zegt David daarover? (vgl. vers 3 en 8; vgl. ook mijn 'commentaar' bij deze verzen)

~ **Gespreksvraag 5:** Gods macht en heerschappij gaat ver boven de macht van aardse koningen uit. Op welke manier maakt David dat duidelijk? (vgl. o.a. vers 9 en 12) Ervaar jij dat ook wanneer je in deze wereld om je heen kijkt?

~ **Gespreksvraag 6:** David wil Gods macht en Gods daden loven (vgl. vers 14). Welk lied zou jij willen zingen wanneer je denkt aan Gods daden in jouw leven? Misschien kun je deze overdenking van Psalm 21 afsluiten met het zingen van dit lied.

Psalm 22 Alleen gelaten en verlaten - 1

'Mijn God' of 'mijn hemeltje', roepen mensen. Ach, ze weten niet wat ze zeggen. Hier is een man die door God en mensen verlaten is. Eenzaam en alleen brult hij, roept hij, schreeuwt hij en huilt hij. Waar is zijn God?

(1) Deze Psalm staat op naam van David. Ook deze psalm is door hem geschreven voor de koordirigent. Deze psalm mag er zijn. Hij mag opgedragen worden aan God in de eredienst rond tabernakel of tempel.

De hinde van de dageraad

Dit lied wordt gezongen op de wijs van 'de hinde van de dageraad'. Dat is een reeds bestaand lied dat als bekend verondersteld wordt. De hinde staat voor dag en dauw op om water te drinken en voedsel te zoeken. Dit moment van de dag is geschikt, omdat de zon nog niet in vol ornaat schijnt. Het zou dan te warm zijn om activiteiten te ondernemen. Toch is het moment van de dageraad - of het morgenrood - ook niet ideaal voor een prooidier als de hinde. Juist dan is het heel gevaarlijk, omdat ook roofdieren er dan op uitgaan om voedsel te zoeken.

De psalmist is als deze hinde die naar water smacht. Hij dorst naar God en doet er alles aan om die God te vinden. Daarbij is hij voortdurend in gevaar vanwege 'dieren' die hem dreigen te overlopen of te verslinden. Verderop worden deze 'beesten' expliciet genoemd.

Blijvend geloof in de verduisterde God

(2) David heeft zijn geloof in God nog niet opgegeven. De verlaten God is de God Die blijvend gezocht wordt. God wordt aangeroepen met de hartverscheurende vraag: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?' Voor de vraag naar het waarom is in de psalmen volop plaats en ruimte. Elders hebben we daar reeds uitvoerig bij stilgestaan (vgl. Ps.6:4, 10:1, 13:2,3; vgl. mijn 'commentaar' daarbij).

God blijft op grote afstand toekijken, althans zo lijkt het. Hij is ver weg, terwijl de nood het hoogst is (vgl. Ps.10:1, 22:12 en mijn 'commentaar'). De principiële vooronderstelling daarbij is dat God het lijden ziet en het gebed van de gelovige hoort (vgl. Ps. 35:22). Juist die wetenschap maakt het lijden van de psalmist alleen maar ondraaglijker. Daardoor lijkt de urgentie en importantie, van Gods kant gezien, uitermate groot. Hij *moet* eigenlijk wel ingrijpen, want Hij kan er niet omheen. Toch lijkt God te blijven zitten waar Hij zit. Hij draalt en maakt geen haast, in tegenstelling tot de vraag van de psalmist (vgl. Ps.22:20). Elders roept de psalmist, die ten onder dreigt te gaan, God ook op om haast te maken met een antwoord. De angst vliegt David daar naar de keel (vgl. Ps.69:18).

Jezus als de verlaten Mens

In het Nieuwe Testament wordt deze uitroep, die primair een schreeuw van David is, toegepast op Jezus Christus. De evangelisten Marcus en Mattheüs citeren deze uitroep en zien de secundaire en uiteindelijke vervulling pas werkelijkheid worden in Jezus' leven (vgl. Mark.15:34, Matt.27:46). Op het kruis van Golgotha neemt deze dichtregel zijn ware en definitieve gestalte aan. Poëzie blijkt profetie te zijn. Een psalm wordt geschiedenis op het uiterst precaire en concrete moment waarop Jezus uitroept: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?' We zullen ons nooit kunnen voorstellen, hoe Jezus op deze 'plaats delict' tot zonde gemaakt is en grote angsten kende. En wel heel in het bijzonder de angst om door God zijn Vader verlaten te worden. Toen heeft de verlatingsangst van een mens de hoogste vorm aangenomen die maar denkbaar is. Want het ging met recht om 'Zijn God'.

God verbreekt intimiteit met Jezus

De God met Wie Jezus voortdurend intimiteit en diepe verbondenheid door gesprek en gebed heeft ervaren, nam nu afstand. De God van nabij werd de God van ver weg. De God die sprak, verstomde en bleef zwijgen. De God die Zich constant verbond met Zijn trouwe Partner, liet nu los. Hij nam afstand, opdat Jezus het Lam van de wereld zou kunnen zijn en haar zonden weg zou kunnen dragen. Verregaande distantiëring was het gevolg. God de Vader nam afstand van God de Zoon, omdat Jezus zich verbond met onze zonden, waarmee de Vader zich juist niet wilde vereenzelvigen. Opdat wij nu kunnen zeggen: 'Mijn God, wat bent U toch bijzonder dichtbij mij gekomen!'

Voortdurende hulpvraag

(3) David roept God om hulp. Het gaat daarbij om een voortdurende hulpvraag die eigenlijk nooit ophoudt. Dag en nacht gaat dit door. Ondertussen lijken zijn vijanden zich in zijn buurt op te houden en zich te vermaken als ze Davids gebrul horen. Leedvermaak is voor hen het mooiste vermaak dat ze zich maar in kunnen denken. Overdag antwoordt God niet, maar 's nachts blijft Hij ook weg. Daarom vindt David ook dan geen rust. Blijkbaar ligt hij wakker van zorgen en angsten. Elders kwamen we zo'n rusteloze en pijnlijke nacht ook tegen (vgl. Ps.6:7 en mijn 'commentaar' daarbij) .

Heersende God?

(4) David ziet God als de Heilige Israëls. Zo roept hij Hem daarom ook aan. Deze God is de God die Zich inderdaad afzondert van het kwaad. Hij houdt zich daar ver van. Maar kan Hij dan niet ingrijpen om het kwaad uit te roeien in Davids leven en omgeving? Kan Hij niet ingrijpen om de werkelijkheid naar Zijn hand te zetten en Davids vijanden weg te vagen, die zich zo beestachtig gedragen? Want op dit moment valt er niet veel eer te behalen voor David en zijn God. Als dit de God is die troont op de lofzangen van Israël, dan moet er nog veel gebeuren. Nu komt er slechts verdriet, pijn, ellende en teleurstelling uit Davids mond. Er is geen ruimte in zijn hart voor lofprijzing. Daarom is er geen plaats voor Gods troon, een troon die Gods heerschappij en heerlijkheid symboliseert. Integendeel: Gods heerlijkheid en glorie is totaal verdwenen. Want God is Zelf verdwenen en verduisterd. De heilige God woont niet te midden van het kwaad.

Waar God woont en troont

Elders lezen we dat God in de hemel troont (vgl. Ps.2:4). Dat is logisch, want daar wordt voortdurend Zijn wil gedaan. In het huidige vers lezen we dat God evengoed op de aarde wil tronen. Hij woont daar ook. We lezen dat Hij troont op de cherubs, die in de tabernakel dienst doen op het verzoendeksel van de ark van het verbond (vgl. o.a. 1Sam.4:4, 2Sam.6:2, 2Kon.19:15, 1Kron.13:6, Ps.90:1). David zou het met Asaf kunnen beamen: '...U die troont op de cherubs, verschijn in luister'(vgl. Ps.80:2).

God heeft het vertrouwen nooit beschaamd

(5) Davids voorouders, en trouwens de voorouders van alle gelovige Israëlieten, hebben hun vertrouwen op de Heer gesteld. Dat is een gegeven. Maar het is ook een feit dat hun vertrouwen niet beschaamd is. Want wat blijkt? Ze zijn daadwerkelijk door God verlost. Zij zijn ontsnapt uit de hand van hun belagers. En wel door Gods kracht.

(6) Deze mensen, die overigens al lang gestorven zijn, hebben God vertrouwd. Dat zegt iets over hun houding van het hart. Daarna hebben zij tot God geroepen om hulp. Dat zegt iets over hun actief belijden met de mond. Daardoor is het praktisch mogelijk voor hen geweest om te ontkomen aan de dood.

Hart en mond gevolgd door actie van God

Het hart en de mond, samen mét het actief ingrijpen van God, hebben hen bevrijd uit de greep van de vijanden. Daardoor zijn ze op tijd weggerukt voor de dood. God zegende hun verantwoordelijkheid met Zijn ingrijpen. Diepe ontgoocheling en beschaming van hun geloof zijn

iedere keer afgewend, soms op het nippertje.. Elders lezen we toch ook dat zij die op God hopen, niet beschaamd zullen staan? En dat zij tot in het extreme aan toe gediend zullen worden door koningen en vorstinnen (vgl. Ps.25:3, Jes.49:23)? David lijkt ver van dit scenario verwijderd te zijn.

David vraagt op een ander moment in zijn leven opnieuw of God hem niet te schande wil maken. De positieve variant van deze vraag luidt: 'Doe mij recht, God' (vgl. Ps.31:2). Nu valt er geen eer te behalen. Het zingen van lofliederen moet wel uitblijven, nu het er sterk op gaat lijken dat God het Zelf definitief laat afweten. Waarom zou David nu zingen, omringd als hij is door vijanden? Deze vijanden regeren immers?

Afgesneden van het menselijk geslacht

(7) David zegt hier dat hij niets meer gemeen lijkt te hebben met zijn voorouders. Hij voelt dat hij niet meer tot het menselijk geslacht hoort. Hij is een worm en geen man. Zo wordt hij in ieder geval behandeld door zijn eigen volk. Hij wordt versmaad en veracht. Zo groot is de afkeer van het volk. Jood en heiden willen niets meer met deze lijdende David te maken hebben. Waarom dat precies het geval is, weten we niet. Er wordt in onze psalm niet gesproken over een oorzaak van zijn lijden. Ziekte of zonde worden niet genoemd.

Elders wordt de mens ook wel omschreven als worm of made (vgl. Job 25:6). De menselijke situatie is van dusdanige aard dat hij tot niet veel meer in staat is dan proberen te overleven. Een worm wordt gemakkelijk vertrapt en weggestopt in de grond. Hij is niet veel waard, deugt nergens meer voor en wordt door mensen over het hoofd gezien (vgl. Mat.5:13). In deze klaagpsalm lijkt David ook over het hoofd gezien te worden door God.

Voorwerp van spot en hoon mét 'vroom' advies

(8) Allen die David zien, bespotten hem. Deze spot en hoon komen we elders in de psalmen diverse malen tegen (vgl. Ps.15:3, 38:17, 39:9, 40:16). Degenen die David passeren, schudden meewarig het hoofd zonder een houding van medelijden aan te nemen. Sterker: zij trekken hun lippen op, dat wil zeggen dat ze vol leedvermaak lachen. Onvermijdelijk gaan onze gedachten naar de passanten in de buurt van Jezus. Deze lasterden Hem en schudden hun hoofd (vgl. Mark.15:29, Mat.27:39). We lezen verderop in de psalmen dat deze spot en laster van mensen, Zijn hart gebroken heeft. Zo trok Jezus Zich dit leedvermaak aan. Leedvermaak dat Hem werd aangedaan door mensen. Zijn 'zoektocht' naar aardse troosters leverde niets op. Hij vond hen niet (vgl. Ps.69:21).

(9) Deze mensen bedienen zich ook nog eens van vrome praat. Dit spottende advies verergert het lijden van de rechtvaardige alleen maar. Het klinkt zo vreselijk goedkoop van mensen die van God los zijn, de naam van de Heer op hun lippen nemen. Deze mensen staan zo dichtbij het hart van God dat het vloeken in de kerk lijkt. Want God is juist de God van de nederige, de arme, de verschopte en de dodelijk zieke. Bij hem wil God wonen. Voor deze groep van afgewezen mensen loopt deze God warm.

God moet het maar doen

Terwijl ze erbij staan en er niet aan denken een helpende arm uit te steken, roepen ze: 'Wend je maar tot God. Laat Hij je maar verlossen'. Als je je hoop als mens op God hebt gevestigd, moet Hij je nu komen helpen. En inderdaad, Hij kan verlossen en bevrijden. Maar waar blijft de actiebereidheid van God? Hij lijkt Zelf ook geen hand uit te steken naar zijn lijdende Knecht. 'Waar is je God?' Dat horen we deze goddeloze mensen denken en zeggen. Het is waar, deze God houdt van David. Maar waarom laat Hij dat in het holst van de nacht en in het heetst van de strijd niet zien? Dit is de cruciale vraag die uiterst serieus moet worden genomen. Het is de vraag naar het 'Waar?' en 'Waarom?' Het is de vraag naar de Persoon op wie generaties hun vertrouwen gesteld hebben. Een Persoon die het nu af laat weten. Wie is deze God?

Dezelfde vragen met verschillende intentie

In wezen stelt zowel de rechtvaardige als de goddeloze dezelfde vraag. Hun vragen zijn ongeveer gelijk. Maar de intentie of de bedoeling van de vraag en de urgentie om een antwoord te ontvangen, blijkt voor beide partijen totaal verschillend. De vraag naar God en de vraag naar het lijden is in het huidige vers geen vraag vanuit een diepe interesse in - en honger naar God. Het is meer een vraag vanuit nieuwsgierigheid, een vraag van een passant die toekijkt. Iemand die op afstand blijft. Voor wie het lijden van de rechtvaardige een schouwspel is. De vijanden van David zijn ramptoeristen. Juist hun tegenwoordigheid maakt zijn lijden alleen maar ondraaglijker. Sarrend en spottend leggen zij David hun vraag voor. Zo zijn ze luizen in zijn pels en stapelen ze lijden op lijden.

God houdt heel veel van David

(10) Ja, het is waar, God houdt heel veel van David. Hij heeft hem zelfs uit de buik van zijn moeder gehaald. God was bij zijn geboorte aanwezig als een vroedvrouw, als een verplegende moeder. Hij heeft hem aan de borsten van zijn moeder laten drinken.

We kunnen zeggen dat God vanaf zijn prilste begin verzorgend aanwezig is in Davids leven. God heeft erop toegezien dat David niets, maar dan ook niets tekort kwam. Deze unieke zorg van God omringde hem vanaf zijn allereerste ademhaling. Het lijkt wel alsof David wil zeggen: 'God, vanaf mijn ongevormd begin was U erbij. En later toen ik geboren werd, was U aanwezig om mij van warmte, eten en drinken te voorzien. U bent nu toch niet veranderd, zoveel jaren later in mijn leven,? U bent vandaag toch nog steeds Dezelfde? Een God die zorgt en verzorgt? Een God die mij trouw blijft?'

De trouw van God in het verleden, zou een garantie moeten zijn voor Gods trouw vandaag. En wel in de persoonlijke levensgeschiedenis van David, maar ook in de collectieve geschiedenis van het volk. Immers, Gods trouw is van generatie op generatie, zoals we hierboven reeds zagen (vgl. vers 5 en 6).

God is betrokken vanaf Davids geboorte

(11) God was aanwezig bij de vorming van David als klompje cellen in de baarmoeder. Elders lezen we dat God Davids ongevormde begin heeft gezien (vgl. Ps.139:16). In Psalm 22 zien we dat God stap voor stap deel heeft uitgemaakt van zijn geboorteprocés. God heeft David 'verlost' uit de buik van zijn moeder (vers 10). Nu lezen we dat Gods handen hem opvingen. Vanaf het allereerste begin, is zijn leven omsloten door de bewarende handen van God. Daarom moet het toch voor niemand mogelijk zijn om zijn leven te ontnemen? Zijn leven is geborgen in God. De prangende vraag is waar deze handen nú, in deze noodsituatie gebleven zijn. Deze vraag zouden we ook als volgt kunnen verwoorden: 'Waar is de God Die vanaf zijn moederschoot Davids God is, op dit moment?' 'Is deze hele Godservaring van toen én de hele geschiedenis die daarop volgde, uitgewist en voor niets geweest?' (vgl. Ps.71:6)

Kom toch dichtbij, God

(12) Terwijl David reeds eerder de conclusie heeft getrokken dat God ver weg blijft (vers 2), vraagt hij nu of God daarmee wil stoppen. Want de nood is wél dichtbij en komt zelfs zo dichtbij dat het hem benauwt. Tegelijkertijd is God ver weg. Dát is het probleem en dat blijkt het contrast te zijn. Wanneer problemen ver weg zijn, is Gods aanwezigheid minder hard nodig. Maar nu David lijkt om te komen in het 'gevecht' met verschillende vijanden, steekt Gods afwezigheid des te meer. Want verder is er niemand die helpt. Daardoor is David ten diepste alleen op zichzelf aangewezen, daar God hem verlaten heeft (vers 2, 3, 20, vgl. Ps.10:1).

Mensen als wilde dieren: stieren en buffels

(13) Nu passeren een aantal dieren de revue. David vergelijkt zijn vijanden met beesten. Dat is niet ongebruikelijk en misschien wel begrijpelijk als we zien dat deze mensen zich beestachtig gedragen. Natuurlijk blijft het beeldspraak. David voelt zich zo bedreigd dat hij zijn vijanden ziet als een troep stieren die hem omsingelen. Hij kan dan ook geen kant op. Ze lijken hem onder de voet te lopen en

te vertrappen. Meteen kunnen we denken aan de worm die hierboven genoemd wordt. David is als een worm. Hij heeft geen schijn van kans tegen deze grote horde mensen die zijn ondergang wil. Hij krijgt het er Spaans benauwd van nu hij verdrukt lijkt te worden.

Deze overmacht sluit hem van alle kanten in. David maakt het nog concreter, wanneer hij zijn achtervolgers een kudde sterke stieren uit Basan noemt. Deze logge beesten dringen zich op. We moeten hier waarschijnlijk denken aan grote buffels die ten oosten van de Jordaan graasden. Het zijn weldoorvoede en vetgemeste beesten die het uitermate goed hebben in grazige weiden. Zo ziet David zijn leven in tegenstelling tot dat van zijn vijanden. Materieel en fysiek komen zij niets tekort, terwijl het hem aan alles ontbreekt. Zelfs zijn God moet hij missen.

Chronisch gebrek aan eten en drinken

David moet deze grazige weiden nu ontberen. Hij komt voedsel en drinken tekort. Daardoor is hij uitgemergeld. Zijn gebeente dreigt uiteen te vallen en zijn ribben zijn te tellen (vgl. vers 15 en 18). Zijn tong is verdroogd en kleeft aan zijn gehemelte (vgl. vers 16). Merk op dat David elders schrijft dat niets van zijn gebeente nog heel is vanwege zijn zonden. De toorn van God komt er zelfs aan te pas (vgl. Ps.38:4). Nog weer later zien we dat Davids vijanden overvallen worden door angst en dat God oordeelt door hun gebeente te verstrooien (vgl. Ps.53:6). In ons gedeelte komen zonden niet ter sprake, laat staan dat David daarom lijdt.

Mensen als wilde dieren: roofzuchtige leeuwen

(14) Dan gaat David verder met het neerzetten van een beeld van zijn vijanden. Ze zijn roofzuchtige en brullende leeuwen. Het ligt in hun aard om te roven en te verdelen. Ze kunnen niet anders dan moorden. Zo ziet David zijn vijanden als mensen die verdorven zijn van de moederschoot af. Onverbeterlijk. Altijd geneigd om kwaad te doen. Want een leeuwenwelp, hoe lief en zacht ook, is gemaakt om als roofdier door het leven te gaan. Vroeg of laat zal hij op jacht gaan om een prooidier te vangen en te doden.

Deze brullende leeuwen maken veel lawaai. Zij openen hun mond om allerlei kwaadsprekerij over David uit te storten. Hun mond is een geopend graf, waarvan de geur niet veel goeds belooft. De woorden van deze lieden zijn dan ook gevaarlijk en dodelijk. Zij maken een goed en integer mens monddood, daar hij niets kan inbrengen tegen roddel en achterklap. Het is niet verwonderlijk dat deze vijanden vergeleken worden met leeuwen, omdat de Satan zich ook voordoet als een briesende leeuw. Hij zoekt, rooft, plundert en verscheurt, uit op prooi als hij is (vgl. resp. Ps.5:10, 1Petr.5:8 en mijn 'commentaar' daarbij in deel 1).

Geen vocht meer in zijn lichaam

(15) Vandaag weten we dat de mens voor het leeuwendeel uit water bestaat. David beschrijft zijn situatie van lijden nu wel heel drastisch. Hij is uitgegoten als water. Zo'n beetje al het water lijkt uit zijn lichaam te zijn verdwenen. Wat nog rest zijn botten en beenderen. Omdat het vocht uit zijn lichaam is onttrokken, is hij uitgedroogd en uitgemergeld. De vaste stof die over is, namelijk zijn skelet, is voor het blote oog zichtbaar geworden. Zo heeft het lijden, dat hem wordt aangedaan door God en mensen, hem verteerd. Niets en niemand lijkt zijn gebeente nog bij elkaar te kunnen houden. Het dreigt uiteen te vallen. Zo ernstig en onmenselijk is zijn situatie. Hartverscheurend.

Bedreigd hart

David noemt nu ook nog zijn hart. Dit hart wordt voortdurend bedreigd en is constant in gevaar. Nu lijkt het erop dat het aan het smelten is binnenin hem. Zijn botten zijn poreus en zijn hart is zacht geworden als was. En was smelt in de zon en zomerhitte. Davids hart lijkt zijn laatste slagen te kloppen en het helemaal op te geven. Het leven vloeit weg uit een rest lichaam dat van David over is. Dan is het helemaal gebeurd.

Verdwenen lichaamskracht en spraakvermogen

(16) David vergelijkt het restant aan kracht dat nog is overgebleven, met een uitgedroogde potscherf. Er is niet veel van over. En dat laatste restje is niets waard. Zijn kracht is aan gruzelementen gevallen en onbruikbaar geworden. Verder lezen we dat zijn tong zo uitgedroogd is dat hij aan zijn gehemelte vast is blijven plakken. Daarom is David niet in de gelegenheid om te praten, laat staan om zich te verweren. En dat is zo vreemd niet als we bedenken dat hij dag en nacht tot zijn God riep (vgl. vers 2 en 3). Een mens is een keer uitgeroepen. Het houdt een keer op. Zeker als een mens zijn stem niet kan onderhouden en smeren met water.

We zien hier dat zowel Davids lichaamskracht als spraakvermogen zijn verdwenen. Maar wat is de dieper liggende oorzaak van zijn onvermogen? Wie doet hem dit aan?

God doet hem dit lijden aan

Naast fysieke en natuurlijke belemmeringen om te functioneren, zijn er geestelijke oorzaken die David verhinderen om zichzelf overeind te houden. Het is God Zélf die hem dit alles laat overkomen. God is er debet aan. Zijn lijden komt niet helemaal uit vreemde handen voort. Dat schrijft hij nu. God is het die hem in het stof des doods neerlegt. Ja, God legt hem bij wijze van spreken al in het graf, nog voordat hij gestorven is. Daar is een plaats voor David. Het stof van de dood betekent simpelweg: het graf. En stof duidt in de bijbel op de vergankelijkheid van de mens. Hij is eindig en beperkt. Er hoeft niet veel te gebeuren of hij is niet meer. Daarom zal de mens ook tot stof vergaan. 'As tot as, stof tot stof' (vgl. Gen.3:19, 18:27).

Mensen als honden

(17) David is zijn vijanden niet vergeten. Nu kwalificeert hij hen als honden (vgl. vers 21). Dit is geen ongebruikelijke aanduiding in de bijbel voor de heidenen (vgl. Ps.59:7,15; Mat.7:6, 15:26, Marc.7:27, Fil.3:2, Op.22:15). Het ligt daarom ook voor de hand om in ons vers aan vijanden van heidense komaf te denken. Deze mensen staan om David heen en genieten van wat ze zien. Het gaat opnieuw om een insluiten, een omsingeling. Als David de kracht al zou hebben om op te staan, dan zou hij niet eens kunnen vluchten. De situatie is levensbedreigend en beangstigend.

Het is een woeste bende die niet veel goeds in de zin heeft. We zouden kunnen zeggen dat het bloedhonden zijn die bloed ruiken en straks Davids bloed zullen drinken.

Handen en voeten doorgraven

Deze mensen hebben reeds een ravage aangericht. Wat ze hebben uitgehaald, is met geen pen te beschrijven. Ze hebben Davids handen en voeten doorboord. Of: doorgraven als een leeuw die zich schrapend in zijn prooi graaft. Deze kwaaddoeners, want we hebben het hier over mensen, vinden we terug in het Nieuwe Testament. We hebben hier namelijk te maken met profetie. De woorden die we in Psalm 22 lezen, worden tot in het uiterste vervuld door de Persoon van Jezus. Zo wordt poëzie profetie. Waar we de geschiedenis en belevenissen van David terug mogen zien, zien we in een veel grootser en heerlijker perspectief de lijdende Messias als Grote Zoon van David. In Hem is een groot deel van de psalmen ten volle werkelijkheid geworden.

Naar de evangeliën

De evangelisten zijn zo vrij om de psalmen en de profeten meer dan eens te citeren. In de evangeliën krijgen deze verzen een gezicht. Daar worden ze vervuld. Deze woorden mogen reeds lang tevoren door David en anderen zijn geschreven, zo werd wel duidelijk wat er eens te wachten zou staan. Jezus woorden zijn wellicht niet authentiek, zij krijgen wel hun volle inhoud doordat Hij ze toepast op zijn leven, lijden en sterven.

Jezus' handen en voeten zijn óók doorboord. Hij is gekruisigd op Golgotha, de hoofdschedelplaats. Alle evangelisten gebruiken deze woorden uit Psalm 22 en zien op dit bijzondere moment in de

geschiedenis profetie in 'optima forma' vervuld worden (vgl. Mat.27:35, Mark.15:24, Luk.23:33, Joh.19:23,37; 20:25). Later zouden deze tekenen in Jezus' handen en zijde het bewijs leveren dat Hij het zelf was die met hen sprak. Deze 'openbaring' zou blijdschap tot gevolg hebben (vgl. Joh.20:20).

Leedvermaak in 'optima forma'

(18) Zoals we reeds zagen, heeft de uitputtingsslag een uitgemergeld lichaam tot gevolg. David teert weg door honger en dorst, niet in het minst door de dorst naar God. Hij kan zijn beenderen één voor één tellen. Ze zijn vanwege de uitdroging van zijn lichaam allemaal aan de oppervlakte gekomen. En wat doen zijn tegenstanders nu het zo somber met hem gesteld is? Zij kijken toe. Terwijl David volledig ten onder gaat aan mensonwaardig lijden, steekt niemand een reddende arm toe. Hun ogen kijken vol leedvermaak naar David.

Deze houding en blik moet ook de mensen rondom Jezus' kruis gekenmerkt hebben. Toeschouwers die voor dit volksvermaak zijn komen opdraven. Ze staan erbij en kijken ernaar hoe Jezus het lijden van mensen ondergaat. Hoe kan een mens zo ver wegzakken en zich zo vergapen aan het lijden van een ander? Zonder een stap te verzetten en in actie te komen? Ja, God kan wel verlossen. Hij heeft zijn vertrouwen op God gesteld, Die mag nu wel komen. We lazen dat hierboven al (vgl. vers 9). Mensen doen niets, want God moet Zich maar opwerpen als Degene die Zijn rechtvaardige in bescherming neemt en verlost. Zo is het hier bij David en zo zou het later zijn bij Davids Zoon. Het gelovig geslacht moet haar hulp van boven verwachten. Maar vooralsnog is God er niet.

Kleding wordt verdeeld in O.T. en N.T.

(19) Daarnaast zijn Davids vijanden wel actief als het gaat om het verdelen van de kleding. De erfenis verdelen ze al: dat betekent dat ze hem alvast voor dood houden. Hij is al afgeschreven en dood verklaard, terwijl hij nog leeft. Dus moet hij de laatste uren van zijn leven noodgedwongen naakt en koud doorbrengen. Ze verloten zijn mantel, omdat deze te mooi en uniek is om te verscheuren.

Dit scenario wordt ons ook in het Nieuwe Testament voorgehouden. Profetie gaat in vervulling tijdens de laatste periode in het leven van Jezus Christus. De soldaten verdelen Jezus' kleren onder Zijn ogen. Ze dobbelen om het weinige bezit dat Jezus nog heeft. Hoe groots is het dan dat Hij terzelfdertijd voor hen bidt en Zijn God vraagt om hen te vergeven wat zij doen? Want deze soldaten rekenden de Levende tot de doden, terwijl Hij nog in het land der levenden was. Zijn bezit claimden zij als was het hun erfenis (vgl. Luk.23:34, Joh.19:24).

In het Johannesevangelie wordt deze verdeling van Jezus' kleding nader uitgewerkt. Er blijken vier soldaten te zijn die Hem kruisigden. Deze vier verdelen Zijn kledingstukken in vieren, zodat ze ieder een kwart deel hebben. En omdat Zijn onderkleed, hier mantel genoemd, in één stuk geweven was, namelijk van boven tot beneden, verloten ze die (vgl. Joh.19:23).

~ **Gespreksvraag 1:** Heb jij je wel eens, als een hert door prooidieren, opgejaagd gevoeld? Wat deed jij toen?

~ **Gespreksvraag 2:** David zoekt zijn hulp bij God, maar het lijkt erop alsof zijn roepen tevergeefs is. Waaruit blijkt dat in Psalm 24? (vgl. o.a. vers 2 en 3)

~ **Gespreksvraag 3:** David beroept zich op Gods geschiedenis met zijn voorouders. Op grond daarvan zou er hoop voor hem moeten zijn. Wat zegt hij daarover? (vgl. vers 5 en 6) Welke rol spelen of speelden jouw grootouders en ouders als het gaat om jouw geloof vandaag?

~ **Gespreksvraag 4:** David vergelijkt zichzelf met een worm. Waarom eigenlijk? (vgl. vers 7) Heb jij je wel eens van God en mensen verlaten gevoeld? Kun jij je nog herinneren waarom jij je zo voelde?

~ **Gespreksvraag 5:** David gaat in gedachten terug in zijn eigen leven. Ook op grond van Gods persoonlijke geschiedenis met hem als mens, heeft hij hoop. Waarom? (vgl. vers 10 en 11). Kun jij van jezelf zeggen dat God jouw God was vanaf je geboorte? (vgl. vers 11)

~ **Gespreksvraag 6:** David noemt verschillende dieren. Hiermee wil hij blijkbaar iets zeggen over het karakter van zijn vijanden. Waar doen zijn vijanden hem aan denken? Welke overeenkomsten zie jij tussen deze beesten en Davids vijanden? (vgl. vers 13,14,17,21,22)

Psalm 22 Alleen gelaten en verlaten - 2

'Ver weg, ver weg, U bent zo vreselijk ver weg', riep de man terwijl zijn tong veranderde in een rubberen zool. Geen verstandig woord kwam er nog uit zijn mond, toen zijn tong aan zijn gehemelte bleef kleven.

Een laatste poging: 'Blijf niet ver weg, Heer'

(20) Opnieuw luidt de roep tot God: 'Heer, houd u niet ver van mij, mijn sterkte, snel mij te hulp'.